

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

P. E.

Cím:

A pesti korzó története

Forrás:

Országjárás

Bp.

(Hely)

1942 VIII. 21.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Ol)

Osztályozás

Tárgy

394.04

Hely

Idő

"1720/1942"

Személy

A pesti korzó eörténete

A pesti korzó történetét még nem írta meg senki, pedig nagyon érdekes múltja van. Legrégibb képét Bél Mátyás híres „Geographia“ című munkája őrizte meg számunkra. A gondos rézmetszeten ott látjuk a két testvérváros partjait 1728. évi mivoltukban. Az akkori parti korzó a mai Vigadó tájától a Ferenc József hid helyéig terjedt. Hatalmas bástyafalak rúgtak még akkor a Dunára, amelyen a „repülőhid“ közvetítette az átkelést. Ez a nagyobb, kompféle alkotmány volt a büszke budapesti hidak egyik őse. A székesfővárosi levtárban a hajóhidra vonatkozó csomóban meg van az 1698-ban kiállított születési bizonyítványa! Egy német generális kuszabetüs névaláírását viseli az érdekes okirat, amely ezt a primitív közlekedést életbe léptette.

A pesti korzó Mária Trézia országlása idején kezdett fellendülni. 1758-ban már kitarta itt ajtajait az első kávéház: a „Városi Kávéház“.

Nagy ünnepnapja volt a testvérvárosoknak, amikor végre tengernyi huzavona után, — akárcsak később a Lánchiddal kapcsolatban, — 1763-ban a repülőhidat felváltotta a „hajóhid“. Tiszteletére a mai Vigadó-tér helyén 1780 körül már kisebb sétányt találunk, amelyet a jó öreg Gvadányi lovaggenerális és író is megénekelt a peleskei nótárius híres utazásáról írt rigmusaiban. Estefelé a hajóhid valóságos korzója lett a pest-budai polgárságnak.

A XVIII. század végén itt született az első nagyvárosias pesti dunaparti kávéház: a Kemnitzer-kávéház. Helyére került később, a napjainkban lebontott „Angol királynő“ vendégfogadó, amelynek telke most üresen ásit felénk. Miért is bontották le olyan sürgősen?

A Kemnitzer-féle kávéház 1791-től a múlt század harmincas éveig a pestiek kedvenc találkozóhelye volt. Vasquez Károly gróf 1835-ben kiadott színes pesti metszetein egy szép lapot szentelt neki.

A kávéház előtt már asztal-

kák állanak az utcán. Körülöttük lebzselnek a Bidermeyer kor kék meg piros frakkos arszlánjai, sűrű füst fellegeket pöfékelve pipáikból a járókelők arcába, élvezve a semmittevés dolce-farnientei örömeit, amely mindenkor jellemezte a pesti kávéházolókat.

Új életet és új színeket hozott a pesti korzóra a múlt század harmincas éveiben életbe léptetett rendszeres gőzhajózás. 1830-ban indult meg az „ördögös masina“ rendszeres járata, 1831-ben már Pest és Bécs között megindult az első gőzhajóközlekedés. Eltűnt a hajómalmok hatalmas iva és feltűntek a gőzhajón egyre nagyobb számmal Pest-Budára érkező idegenek.

Kenyértelenné váltak ekkor már nyári időben a hirhedt „sajkások“, akik azonban télvíz idején korlátlan urai voltak a pest-budai közlekedésnek, mert a hajóhidat az első jégzajlás hírére, bevonták téli álmainak helyére: a „Brückenschupfen“-ba.

A Fővárosi Múzeum gazdag gyűjteményében érdekes képek

örökítik meg a zajló jégtáblák közötti átkelést, amely olykor egy órát is igénybe vett, életveszéllyel járt és azért méregdrága volt.

A Lánchid megszületése, Széchenyinek ez a hatalmas alkotása, a szabadságharc után már a pesti Corzót is megnagyobbította. Megszűnt a hajóhid, bealkonyodott a sajkásoknak, új világ került a régi helyébe. Így pusztult és tűnt el a régi pesti Dunapart romantikája. A 60-as években már befásították a Dunapart sétányát és kaput nyitott a „Hangli“, amely a 70—80-as években a pesti előkelőségeknek volt találkozóhelye. Ma is valóságos oázis a Dunapart körengetei között és örök vétek lenne árnyékos fáinak, hangulatos kertjének kiirtása, mert a pesti Corzó romantikáját nem a gombamódra felsorakozott idegen nevű kávéházak, hanem ez a szép kertes kávéház képviseli. Nemzedékek jártak ide felejtetni a napi élet gondjait s régi fái egy szebb és boldogabb időről regélnek ma is...

P. E.